

samverkan
mot våld

HANDLINGSPLAN

2014-2015

Mellan landstinget och kommunerna i Norrbotten

Våld är en ensidig handling och inte en ömsesidig handling. Där det finns våld finns också motstånd. Omgivningens positiva respons är den enskilda faktorn som bidrar till att våldsutsatta berättar om sin situation. Kvaliteten och karaktären av omgivningens respons har betydelse för våldsutövarens ansvarstagande och för hur den våldsutsatta reagerar och handlar i samband med att bli utsatt för våld i nära relation. Myndigheter behöver tydligare belysa den ensidiga handling våld innebär och arbeta för att motivera våldsutövaren att ta ansvar för sina handlingar och erbjuda hjälp och stöd i detta förändringsarbete. Rätten att inte utsättas för våld är en fråga om demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter. Våld i nära relationer är oacceptabelt.

Bakgrund

För att stärka samordning och säkra stöd och skydd för barn och kvinnor som utsatts för våld och/eller sexuella övergrepp i nära relationer initierades Samverkan mot våld som ett projekt av Norrbottens kommuner, Norrbottens läns landsting, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten med stöd av Länsstyrelsen i Norrbottens län. Under projektiden 2011-2013 skapades förbättrade förutsättningar för våldsutsattas möjligheter till stöd, skydd och behandling samt behandling för våldsutövande män.

Projektet utgick från tankarna i Länsstyrelsens utredning *Samarbetscentrum mot våld*¹ samt Projektansökan till Länsstyrelsen daterad 2010-04-30.

Utgångspunkter för arbetet i Norrbotten är att mäns våld mot kvinnor och barn och våld i nära relationer är ett allvarligt brott och ett samhälls-, folkhälso-, och jämställdhetsproblem. Där behöver myndigheter arbeta förebyggande likaväl som ta ett tydligt ansvar för dem som redan utsatts för våld/utövat våld.

En länsomfattande kartläggning gjordes med fokus på att undersöka hur myndigheternas handlingsplaner följs, de kommunspecifika samt de som upprättats i samverkan med andra aktörer. Myndigheternas insatser vid våld i nära relation ska bedrivas med god kvalitet i hela länet, med en likvärdig rättsäkerhet, skydd, stöd och behandling, oavsett i vilken kommun brottet aktualiseras. I november 2011 upprättade länets kommuner, Norrbottens länslandsting, Polismyndigheten Norrbotten och Åklagarmyndigheten basnivå för sina respektive insatser mot våld i nära relationer.

Huvudsakligt syftet med projektet var att stärka individperspektivet och att kunna erbjuda myndighetsinsatser i hela länet som är anpassat efter den våldsutsattas behov. Brottets karaktär ställer särskilda krav på samverkan utifrån ett helhetsperspektiv där involverade myndigheter och frivilligorganisationer samordnar insatser så att alla i familjen inkluderas och synliggörs, vuxna och barn.

Specifika verksamheter utvecklades och ett särskilt fokus lades på ökad rättsäkerhet i brottsprocessen. Utifrån detta utvecklades två modeller: *Anpassa utredningar efter barnens*

¹ *Samarbetscentrum mot våld* utfördes av Peter Söderström, sociolog, på uppdrag av Länsstyrelsen Norrbotten 2009.

behov och Från polisanmälan till stöd och hjälp. Dessa modeller utgör även ett stöd för utveckling av strukturerad samverkan. Verksamheterna skulle organiseras på ett sådant sätt som gör det möjligt att tillfredsställa behov som kan finnas i alla Norrbottens kommuner.

Projektet slutrapporterades i juni 2013 och utmynnade i rekommendation att bedriva Samverkan mot våld i ordinarie verksamhet på Kommunförbundet Norrbotten med gemensam finansiering av länets kommuner, landstinget och polisen. Förslag på organisation samt vision, mål finns att läsa i slutrapporten *Samverkan mot våld – Från projekt till ordinarie verksamhet*.²

Den 14 maj 2013 beslutade den politiska samverkansberedningen att ställa sig bakom att verksamheten permanentas och rekrytering av länssamordnare inleddes. För att säkerställa att processen inom Samverkan mot våld kommer framåt i arbetet beslutade landstinget och kommunerna att fortsätta driva Samverkan mot våld som ett projekt under två år, 2014-2015, med gemensam finansiering av länets alla kommuner och landstinget.

Handlingsplanen utgår ifrån regeringens nationella jämställdhetsmål, aktuell lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd samt tidigare riktlinjer för samverkan mot våld i nära relation i Norrbotten. Handlingsplanens genomförande ska vägleda och höja ambitionsnivån i arbetet mot våld i nära relationer i Norrbotten. Syftet med handlingsplanen är också att tydliggöra länssamordnarens ansvar och åtaganden för planering, utveckling, samordning och uppföljning av arbetet inom Samverkan mot våld, inom och mellan berörda huvudmän.

Övergripande vision

Samverkan mot våld utgår från en nollvision. Ingen människa ska utsättas för våld i nära relation och inget barn ska behöva uppleva våld i nära relation i Norrbotten.

Övergripande mål

Att planera, utveckla, samordna och följa upp arbetet inom Samverkan mot våld mellan samverkansaktörerna Polismyndigheten Norrbotten, länets kommuner samt Norrbottens läns landsting. Samverkan mot våld syftar till att skapa strukturerade samverkansformer mellan ansvariga myndigheter och inom varje organisation så att våldsutsatta vuxna och barn samt våldsutövare får bättre stöd, hjälp och skydd oavsett var i länet de bor. Samverkan mot våld verkar för att skapa ett jämlikt stöd i Norrbotten för våldsutsatta vuxna och barn samt för våldsutövare.

Mål

Samverkan mot vålds samordning av arbetet i länet innebär:

² Slutrapport *Samverkan mot våld – från projekt till ordinarie verksamhet*, projektledare Annika Stävenborg Vennberg 2013.

- Att de ingående myndigheternas arbete, då det gäller våld i nära relation som följer av lagstiftning och föreskrifter utförs på ett kvalitetssäkert sätt och i samverkan med varandra och med frivilliga organisationer, regleras genom basnivån
- Att våldsutsatta vuxna och barn, oberoende var de bor i länet, erbjuds myndighetsinsatser i form av rådgivning, socialt stöd, behandlingsinsatser, riskanalys med anpassade skyddsåtgärder samt polisanmälan och utredning
- Att våldsutövare, oberoende var de bor i länet, som söker på eget initiativ pga. aggressionsproblematik och/eller anmäls för våldsbrott erbjuds behandling
- Att webbportalen fungerar som informationskanal till länets invånare, och som ett kunskapsstöd till personal hos berörda aktörer.
- Att våldets omfattning i länet kartläggs löpande för att följa utvecklingen och om arbetet i de olika länsdelarna ger eftersträvarsvärt resultat.

Målgrupper

Samverkan mot våld har följande målgrupper:

- Kvinnor över 18 år som blivit utsatta/utsätts för psykisk, fysisk eller sexuellt våld.
- Minderåriga barn och ungdomar som utsatts/utsätts för psykisk, fysisk eller sexuellt våld eller som upplevt våld av närstående.
- Män som på eget initiativ söker stöd för ett aggressivt beteende och/eller anmäls för våldsbrott.

Organisation

Samverkan mot våld organiseras inom ordinarie styrning i Kommunförbundet Norrbotten. Styrgrupp för arbetet är länsstyrgruppen med representanter från skola, socialtjänst, landstinget. För det operativa arbetet sammankallas arbetsgrupper bestående av representanter från kommunerna/länsdelarna, landstinget, polisen och Länsstyrelsen.

Länssamordnarens uppdrag

Länssamordnarens huvuduppdrag är att planera, utveckla, samordna och följa upp arbetet inom samverkan mot våld mellan berörda samverkansaktörer. Denne ska arbeta för att stärka samverkan och verka för samnyttjande av arbete som bedrivs inom de olika länsdelarna.

Aktiviteter

- Följa upp och stimulera att de deltagande myndigheternas basnivå följs, utvecklas och förbättras.
- Utredda förutsättningar för, och presentera ett förslag till överenskommelse för ett skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och barn i Norrbotten.
- Verka för förutsättningar att barn erbjuds ett samlat stöd förbättras i form av samplanering, samlokalisering och samverkan.
- Säkerställa att varje kommun har tillgång till, och erbjuder, våldsutsatta och våldutövare adekvat stöd och behandling.

- Koordinera arbetet för en samordnad insatskedja mellan socialtjänst och hälso- och sjukvården avseende stödinsatser till våldsutsatta samt till våldsutövare.
- Utveckla den gemensamma webbportalen samt sprida information om denna genom kampanjen *Bryt tystnaden*.
- Engagera civilsamhället i arbete mot våld i nära relation genom kampanjen *Bryt tystnaden*.
- Som regional aktör delta i regionala, nationella och internationella nätverk.
- Jämföra, följa upp och utvärdera modeller och arbetssätt som prövas i olika länsdelar enligt principerna i evidensbaserad praktik inom varje länsdel samt sammanställa underlag för kunskapsspridning.